

Kitap Tanıtımı/ Book Review: M. Serhan Yücel, Çankaya'dan Beştepe'ye Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimleri, Ülke Yayınları, İstanbul 2016.

Kaan Aşık*

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze kadar 20 kez cumhurbaşkanlığı seçimi yapılmıştır. Seçimlerin 18'i parlamento tarafından gerçekleştirilirken, bir seçimde anayasaya eklenen bir madde cumhurbaşkanını belirlemiş ve bir seçimde de cumhurbaşkanı halk oylaması ile seçilmiştir. İşte bu noktada "Çankaya'dan Beştepe'ye Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimleri" isimli eser Türkiye'de cumhurbaşkanlığı seçimlerine giden süreci derinlemesine irdelemesi bakımından önem arz etmektedir. Siyasetçi ve aynı zamanda Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde akademisyenlik görevini yürüten Dr. Mustafa Serhan YÜCEL tarafından kaleme alınan bu eser, yazarın 2012 yılında yazmış olduğu "Türk Siyasal Hayatında Cumhurbaşkanlığı Seçimleri" başlıklı yüksek lisans tezinin bir anlamda genişletilmesi neticesinde oluşturulmuştur.

Eser genel itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş aşamasından günümüze kadar gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimleri ve seçimlerin arka planında yatan sebepleri ele almaktadır. Özellikle seçim sürecinde yaşanan askeri, siyasi ve ekonomik olayların seçim sürecine etkileri, muhalefet ve iktidar arasındaki perspektif farklılığı geniş ve objektif bir bakış açısıyla okuyuculara aktarılmıştır. Eserde ayrıca Türkiye'de gerçekleşen genel ve yerel seçimlerle referandum sonuçları da bulunmaktadır.

"Çankaya'dan Beştepe'ye Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Seçimleri" adlı eser giriş ve beş bölümden oluşmaktadır. Giriş ve gelişme bölümlerinin dışında yazar, kronolojik sırayla çalışma esnasında önemli gördüğü belgeleri, eserin sonunda oluşturulan "ekler" bölümünde paylaşmıştır. Giriş bölümünde, modern ve klasik devlet, demokrasi ve demokratik

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı, Sakarya, asikkaan@gmail.com. (Kitap tanıtımı gönderim tarihi: 11.03.2017, kitap tanıtımı kabul tarihi: 25.03.2017)

rejimler kavramlarının gelişimi anlatılmıştır. Türkiye'nin demokrasi anlamında gelişimi Osmanlı Devleti'ndeki anayasal süreç ile birlikte değerlendirilmiştir. Cumhuriyeti benimsemiş olan çeşitli ülkelerin demokratik rejimleri izah edilmiş, eserin ana temasını teşkil eden Türkiye'deki cumhurbaşkanlığı seçimleri hakkında özet bilgi verilmiştir.

“1921 Anayasası Dönemi, Cumhurbaşkanı Seçimi” başlıklı birinci bölümde, 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM'nin açılışından kısa bir müddet sonra ilan edilen 1921 Anayasası (Teşkilat-ı Esasiye Kanunu), cumhuriyetin ilanı, ardından gerçekleşen ilk cumhurbaşkanlığı seçimi gibi konular ele alınmıştır. Bu bölüm kısa olmakla birlikte cumhuriyete geçiş sürecindeki basın durumunu da anlatmaktadır. Ankara'nın başkent olma hususuna da değinilmiştir.

“1924 Anayasası Dönemi ve Cumhurbaşkanı Seçimleri” başlıklı ikinci bölümde, 1921 Anayasasının yürürlükten kaldırılmasından sonra yürürlüğe giren 1924 Anayasası (Teşkilat-ı Esasiye Kanunu) hakkında bilgi verilmiştir. 1924 Anayasası ile birlikte devlet ve kurumlarının işleyişi üzerinde hangi değişikliklerin yaşandığı ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinin, cumhurbaşkanı ve milletvekilleri ile ilgili maddelerin ne gibi değişikliklere uğradığı ele alınmıştır. Hem tek partili dönemde hem de çok partili dönemde uygulanan 1924 Anayasası döneminde yaşanan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile Serbest Fırka denemelerine ve 1945'te kurulan Milli Kalkınma Partisi'ne bu bölümde yer verilmiştir. Ayrıca Demokrat Parti'nin kuruluşundan 1960 askeri darbesine kadar olan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin gerçekleştiği siyasi ve ekonomik konjonktür ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. “Varlık Vergisi” ve “Milli Korunma Kanunu”nun içeriğine de bu bölümde yer verilmiştir.

“1961 Anayasası Dönemi Cumhurbaşkanı Seçimleri” başlıklı üçüncü bölümde, 27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 askeri darbeleri anlatılmıştır. İki askeri darbe arasındaki süreçte iktidar ve muhalefet arasında yaşanan olaylar anlatılmıştır. Bu bölümde iç ve dış politikada yaşanan olaylar ve 1961, 1966, 1973, 1980' de yapılmış olan Cumhurbaşkanlığı seçimleri yer almaktadır. Kitapta, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin tartışmalı geçtiği 1960-1980 dönemine geniş yer verilmiştir.

“1982 Anayasası Dönemi Cumhurbaşkanı Seçimleri” başlıklı dördüncü bölümde, 1980 askeri darbesinin ardından 1982 yılında

kabul edilen yeni bir anayasayla birlikte askeri darbeyi gerçekleştiren Kenan Evren'in cumhurbaşkanı olmasına giden süreç anlatılmış, 1989, 1993 ve 2000 Cumhurbaşkanlığı seçimleri ele alınmıştır. Ayrıca 27 Nisan 2007 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı tarafından hükümete verilen e-muhtıra neticesinde 28 Ağustos 2007 tarihinde gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar geçen sürede yaşanan siyasal gelişmeler ve seçimler ele alınmıştır.

"1982 Anayasası Değişikliği Referandumu ve 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi" başlıklı son bölümde ise 2007 yılında gerçekleştirilen cumhurbaşkanlığı seçimlerinden 10 Ağustos 2014 yılında gerçekleştirilen ve ilk defa halk oylamasıyla yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar geçen süreç anlatılmıştır. Yine bu bölümde eserin ismine de esin kaynağı olan Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün Çankaya'dan Beştepe'ye alınması ele alınmıştır.

Sonuç bölümünün ardından karşımıza çıkan ekler kısmında ise cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ayrıntılı olarak oy değerleri verilmiş ayrıca cumhurbaşkanlarının özgeçmişleri ve cumhurbaşkanı seçilmelerinin ardından TBMM'de yapmış oldukları teşekkür konuşmalarına yer verilmiştir. 28 Şubat kararları ve 27 Nisan e-Muhtırası gibi siyasi hayatı etkileyen gelişmelerin içeriğine de yine ekler kısmında yer verilmiştir.

Dr. M. Serhan Yücel tarafından kaleme alınan ve Türkiye'deki cumhurbaşkanlığı seçimlerinin her boyutu ile incelenmiş olduğu "Çankaya'dan Beştepe'ye Türkiye'de Cumhurbaşkanı Seçimleri" adlı eserde yazar konu ile ilgili geniş bir literatür ve saha çalışması yaparak konunun objektif bir şekilde ele alınması adına okuyuculara bu anlamda geniş bir bilgi yelpaze sunmaktadır. Yazar, bu çalışmada Anayasa Mahkemesi Kararları, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Resmî Gazete, Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi (TBMMZC) ve ayrıca çeşitli meclis dergilerinin yanı sıra arşiv belgelerinden de yararlanmıştır. Yazar, siyaset alanında önem arz eden Ahmet İhsan Gürsoy, Aydın Menderes, Deniz Baykal, Ferruh Bozbeyli, Hayrettin Erkmen, Nilüfer Gürsoy, Rıfki Salim Burçak ve Süleyman Demirel ile görüşmeler yapmıştır. Yazar, Arşiv kaynakları, meclis tutanakları ve yapmış olduğu görüşmelerin yanında ikincil kaynak olarak nitelenen yerli birçok eserden, doktora ve yüksek lisans tezleri ve makalelerden

faýdalanmasının yanı sıra gazeteler, dergiler, ansiklopediler ve internet kaynaklarından da yararlanmışır.

Eserin fiziki özellikleri şu şekildedir: Ülke yayınları tarafından Aralık 2016 tarihinde yayınlanmıştır. Eserin dış kapağı kartondan yapılmış ve eser 365 sayfadan oluşmaktadır. Kapak tasarımı sade olmakla birlikte kitap kapağının ön tarafında bulunan görsel, kitabın içeriğini tamamlayıcı bir şekilde kullanılmıştır. Eserin içerisinde de her bölüm öncesinde içerikle alakalı görsellere yer verilmiştir. Eserin arka kapağında ise kitabın önsözünden alınmış çalışmayı özetleyen kısa bir yazı yer almaktadır.

Sonuç itibariyle 2016 yılında yayınlanan eser, geçmişten günümüze cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ayrıntılı bir şekilde anlatması ve yazarın kullanmış olduğu kaynaklar bakımından eserin oluşumunda büyük önem arz ettiği görülmektedir. Siyasi kariyerinin ardından akademik alanda görev üstlenen yazar siyasi alanda edindiği akademik bilgileri akademik bir dille aktarmıştır. Yazarın siyasi tarih üzerine yazmış olduğu bu eser farklı bölümlerden oluşmasına karşın olaylar kronolojik olarak bir bütün halinde ortaya çıkmıştır. Yazar, eserin oluşmasında bilimsel ve gerçek verilerden yararlanmışır. Kaynakça kısmında görüldüğü üzere yazar; meclis tutanakları, arşiv belgeleri ile oluşturduğu bilgileri yapmış olduğu mülakatlar ile bu eserde kullanmış olduğu kaynaklardaki bilgilerin sağlamasına olanak vermiştir. Ülke içinde ve ülke dışında yaşanan gelişmelerin cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki etkilerini anlatmasından dolayı bu eser siyaset bilimleri alanında kaleme alınacak yeni akademik çalışmalara büyük bir katkı sağlayacaktır. Dr. M. Serhan Yücel tarafından kaleme alınan eser, yerel ve ulusal kitap mağazaları ve internet kitap satış mağazaları tarafından zahmetsizce temin edilebilmektedir.